

ДІЯЛЬНІСТЬ АРАБСЬКИХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Хасан Ахмед Абд Аль Набі Омар

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Арабські громадські організації (далі – АГО) в Україні відіграють важливу роль у житті місцевих арабських громад та суспільства загалом. Їхня діяльність охоплює широкий спектр соціальних, культурних та освітніх ініціатив, спрямованих на підтримку і розвиток арабських спільнот. АГО в Україні відіграють ключову роль у підтримці своїх громад, а також у сприянні інтеграції арабських мігрантів та біженців в українське суспільство. У контексті соціальної роботи ці організації виконують функції, які часто є незамінними для інтеграції та підтримки мігрантів, біженців та інших представників арабських громад. Їхня діяльність охоплює різноманітні аспекти соціальної роботи, включаючи надання гуманітарної допомоги, правової підтримки, освітніх послуг та культурної інтеграції.

Діяльність арабських громадських організацій має значний позитивний вплив як на самі арабські громади, так і на українське суспільство загалом. Вони сприяють покращенню взаєморозуміння між культурами, зменшенню соціальної напруги та інтеграції мігрантів. Активна участь в соціальній роботі та взаємодія з державними органами і міжнародними організаціями дозволяють забезпечити більш ефективну допомогу та підтримку. У цьому контексті, АГО здійснюють важливу соціальну місію, допомагаючи своїм членам адаптуватися до нових умов життя та зберігати культурну ідентичність.

Україна, як багатонаціональна країна, приймає іноземців з усього світу, в тому числі з країн арабського світу. Арабські громадські організації в Україні надають підтримку своїм співвітчизникам у процесі адаптації до нового середовища та культури. Вони організують мовні курси, консультації з юридичних питань, психосоціальну підтримку та інші види допомоги, спрямовані на полегшення соціальної інтеграції іммігрантів. Дослідження та публікації на цю тему є достатньо обмеженими, оскільки в такому контексті проблему ніхто не досліджував. Це створює прогалину в знаннях та ускладнює розуміння впливу АГО на соціальний розвиток країни. Тому вважаємо важливим розглянути цей аспект українського громадянського суспільства у нашому дослідженні.

Мета статті – проаналізувати діяльність АГО в Україні в контексті соціальної роботи та визначити їхню роль у процесі інтеграції та підтримки арабської громади в українському суспільстві.

Арабські громади в Україні стикаються з низкою викликів, включаючи соціальну ізоляцію, мовні бар'єри, правові труднощі та обмежений доступ до соціальних послуг. У таких умовах діяльність АГО стає критично важливою для забезпечення соціальної підтримки, захисту прав та інтеграції цих громад в українське суспільство.

Проаналізувавши діяльність АГО з відкритих джерел (сайти організацій, статті про них, звіти про діяльність та ін.), можемо визначити основні напрями їхньої діяльності в Україні:

1. Соціальна підтримка:

– допомога біженцям та мігрантам. Організації надають допомогу в оформленні документів, пошуку житла та роботи, доступі до медичних послуг;

– психосоціальна підтримка. Фахівці АГО надають психологічну допомогу людям, які пережили травми війни або втратили близьких, допомагають у вирішенні проблем соціальної адаптації до нових умов проживання.

2. Освітні програми:

– курси української мови. Організації проводять мовні курси для арабських мігрантів, що допомагає їм швидше інтегруватися в українське суспільство;

– культурні та освітні заходи. АГО проводять лекції, семінари та організовують культурні події для збереження та популяризації арабської культури.

3. Правова допомога:

– консультації з правових питань. АГО надають юридичні консультації щодо прав біженців, процедур отримання громадянства, працевлаштування та інших важливих аспектів;

– захист прав. АГО активно працюють над захистом прав арабських громад, співпрацюючи з державними органами та міжнародними організаціями.

4. Інтеграційні програми:

– соціальні проєкти. АГО проводять спільні заходи з українськими громадами для сприяння взаєморозумінню та соціальній згуртованості;

– підтримка молоді. АГО запроваджують і реалізують програми, спрямовані на інтеграцію молодих людей, включаючи спортивні заходи, клуби за інтересами та освітні програми.

5. Гуманітарна допомога:

– розподіл гуманітарної допомоги. АГО організовують збір та розподіл гуманітарної допомоги серед найбільш уразливих груп населення;

– медична допомога. АГО здійснюють співпрацю з медичними установами для надання безкоштовних медичних послуг та організації медичних оглядів.

Крім цього, з початку повномасштабного вторгнення арабська етноспільнота активно чинить опір окупантам і допомагає Україні різноспрямовано: на інформаційному фронті, у волонтерстві та в медичному забезпеченні [6].

Прикладами діяльності АГО в Україні можуть стати:

1. ГО «Асоціація арабських лікарів в Україні» (2014 р. засн.) [2] та ГО «Асоціація арабських лікарів України» (2015 р. засн.) [3]. Організації здійснюють безкоштовні медичні консультації та огляди для арабської громади, проводять освітні семінари з питань здоров'я та гігієни, надання невідкладної медичної допомоги [5; 7].

2. ГО «Українсько-арабський культурний центр» (2019 р. засн.) [4]. Організація проводить курси української мови для арабських мігрантів, культурні заходи, які знайомлять українців з арабською культурою та традиціями.

3. ГО «Арабський центр» (2014 р. засн.) [1]. Організація надає правову допомогу біженцям та мігрантам, здійснює інтеграційні заходи для дітей та молоді.

Таким чином, діяльність арабських громадських організацій має значний позитивний вплив як на самі арабські громади, так і на українське суспільство загалом. Вони сприяють покращенню взаєморозуміння між культурами, зменшенню соціальної напруги та інтеграції мігрантів. Активна участь в соціальній роботі та взаємодія з державними органами і міжнародними організаціями дозволяють забезпечити більш ефективну допомогу та підтримку.

Незважаючи на значні досягнення, АГО стикаються з численними викликами, включаючи фінансові труднощі, обмежений доступ до ресурсів та правову невизначеність. Для покращення їх діяльності необхідно забезпечити більш тісну співпрацю з українськими державними установами та міжнародними організаціями, розширити фінансування та підвищити обізнаність про їхню діяльність серед громадськості.

АГО в Україні виконують важливу роль у соціальній роботі, забезпечуючи підтримку та інтеграцію арабських громад. Їхня діяльність сприяє зменшенню соціальної ізоляції, покращенню доступу до послуг та захисту прав мігрантів і біженців. Подальший розвиток та підтримка цих організацій є ключовими для забезпечення гармонійного співіснування різних культур та спільнот в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Громадська організація «Арабський центр». *YOU CONTROL*. 2025. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/39212237/
2. Громадська організація «Асоціація арабських лікарів в Україні» (Public Organization «Assotiation of Arabic Physicians in Ukraine»). *YOU CONTROL*. 2025. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/39541902/

3. Громадська організація «Асоціація арабських лікарів України» (Public Organization «Assotiation of Arabic Physicians of Ukraine»). *YOU CONTROL*. 2025. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/39606896/
4. Громадська організація «Українсько-арабський культурний центр» (Ukrainian-Arabic Cultural Center (UACC)). *YOU CONTROL*. 2025. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/43069102/
5. Запорожці можуть опанувати навички надання невідкладної медичної допомоги. *Запорізька обласна державна адміністрація*. 2015. URL: <https://www.zoda.gov.ua/news/26471/zaporizhtsi-mozhut-opanuvati-navichki-nadannya-nevidkladnoji-medichnoji-dopomogi.html>
6. «Ми обрали Україну»: українські лікарі арабської ідентичності героїчно рятують людей в умовах війни. *Державна служба України з етнополітики та свободи совісті*. 2022. URL: <https://dessa.gov.ua/my-obraly-ukrainu-ukrainski-likari-arabskoi-identychnosti/>
7. Январьов І. Арабські лікарі в Україні об'єднують зусилля. *Іслам в Україні*. 2015. URL: <https://islam.in.ua/ua/tochka-zoru/arabski-likari-v-ukrayini-obyednuuyut-zusylyya>

РОЛЬ АСИСТЕНТА ВЧИТЕЛЯ ЯК СУБ'ЄКТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Чернишенко Н. О.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
nonatali1981@gmail.com*

У сучасній українській системі освіти важливого значення набуває питання створення доступного освітнього середовища для всіх дітей, зокрема – з особливими освітніми потребами (ООП). В умовах впровадження політики інклюзії ключовою є роль педагогічної команди, серед якої особливою є позиція асистент вчителя. Проте ця роль часто сприймається лише через педагогічний (освітній) аспект і недостатньо – через призму соціальної роботи. Асистент вчителя виступає «мостом» між дитиною з ООП, педагогом, однолітками та соціально-педагогічним середовищем закладу; він/вона здійснює супровід, адаптацію, соціалізацію і допомагає реалізовувати право дитини на рівноцінну участь в освітньому процесі.

Метою статті є окреслити теоретичні засади розуміння ролі асистента вчителя як суб'єкта соціальної роботи; проаналізувати специфіку його діяльності в умовах інклюзивного освітнього середовища України; визначити ключові функції та практичні напрями роботи.

Інклюзивна освіта базується на соціальній моделі, яка визнає право кожної дитини на навчання в максимально звичайному середовищі за умови необхідної підтримки [3, 5]. Соціальна робота в освітньому контексті передбачає системну супровідну діяльність, яка